

1e advent 30 november 1997

Schriftlezing: ZACHARIA 14, 4-9 en LUKAS 1, 8-17

Zach. 14

Gemeente van Jezus, onze Heer,

In de weken van Advent gaan de kleine profeten ons voor.

Zacharia, Maleachi, Zefanja en Micha. De bekendste van deze is waarschijnlijk de kleine Micha, maar we zullen ~~na~~ ook kennismaken met die andere drie.

Profeten zijn bewogen mensen.

Bewogen mensen staat er met grote letters op de boodschappertas in de kerk.

Profeten zijn bewogen mensen, omdat ze hun stem laten horen tegen onrecht en omdat ze visioenen laten zien, visioenen van hoop.

Profeten wijzen de mensen niet alleen terecht maar bemoedigen ook.

Ik zou de profeten daarom ook pastoraal willen noemen. Pastoraat wordt ook gedragen door bewogen mensen, mensen die hun emotie en hun bestaan beschikbaar stellen, mensen die bemoedigende woorden proberen te spreken. *gbrunke*

Een week of wat geleden hadden we het in de kerk ook over de toekomst van de gemeente, die wel eens wat meer profetisch zou mogen zijn. Een gemeente die de samenleving waarin zij verkeert, ook wijst op onrecht, en een gemeente die de samenleving verblijdt met visioenen. Wij worden daar in deze advent opnieuw bij bepaald.

Bewogen mensen zijn mensen die geraakt worden door wat ze horen en zien.

En bewogen mensen komen in beweging om wat ze horen en zien.

Een kleine beetje bewogen worden, dat zou goed voor ons zijn.

Zacharia brengt ons vandaag een boodschap vanuit zijn bewogen hart. En de boodschap van Zacharia luidt: **HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN!**

Zacharia beschrijft een visioen, waarin God binnenkomt in Jeruzalem en waarbij de Olijfberg in tweeën wordt gesplitst. Er wordt wel vermoed dat er een aardbeving plaatsvond.

Als God op aarde komt, als de weg naar Jeruzalem, de weg naar heil en vrede openligt, dan gaat de zon niet meer op of onder. Iedere dag, iedere nacht is licht als de dag.

En vanuit Jeruzalem stroomt levend water, in twee rivieren, één naar het oosten en één naar het westen. Een herinnering aan de twee stromen in de hof van Eden.

Het is een visioen over de nieuwe aarde.

De Olijfberg die in tweeën splitst doet weer denken aan de Schelfzee die in tweeën werd gesplitst. Het is een visioen over bevrijding. Zoals Israël werd bevrijd uit Egypte, zo blijft God Israël bevrijden uit de duisternis. **HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN!** Zacharia wil een beetje licht brengen bij mensen die het leven zo donker vinden.

*

Is het eigenlijk wel zo bewogen en pastoraal om te zeggen: Het zal altijd licht zijn?

Helpt het mensen als je dat tegen hen zegt?

Mensen in diep verdriet, in grote zorgen, mensen die het leven wantrouwen en voor wie de toekomst duister is; helpt het als je tegen hen zegt: Het zal altijd licht zijn?

In de pastorale theologie is mij geleerd, dat het niet goed is om lichtpuntjes te zoeken in het pastoraat. Het is niet aan de pastor om lichtpuntjes aan te dragen aan de mensen. De regel is, dat mensen zelf hun lichtpuntjes moeten vinden.

Helpt het ons als gemeente als wij vandaag aan het begin van Advent tegen elkaar zeggen: HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN. En dan weer naar huis gaan en geen stap verder zijn gekomen?

Wat wil Zacharia met deze boodschap? Waarom kondigt Zacharia de zomer al aan terwijl de winter nog moet beginnen?

Dezelfde vraag kunnen we stellen bij de lezing uit Lukas: Waarom wordt aan een kinderloos echtpaar, Zacharias en Elisabeth, een kind beloofd?

Waarom hoop geven als er geen hoop meer is?

HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN. Het hangt er vanaf, wie het zegt, waar het gezegd wordt en hoe het gezegd wordt. De vraag waarom het gezegd wordt is gemakkelijk te beantwoorden.

Waarom de zomer aankondigen als de winter nog moet beginnen: Omdat wij mensen zijn die de moed niet opgeven dat het zomer zal worden! Omdat wij mensen zijn die op die God gelijken, die alles nieuw maakt!

Waarom geven wij hoop als het hopeloos lijkt in het leven, omdat wij niet hopeloos willen zijn! Omdat wij geloven en daarom liefhebben.

De waaromvraag is niet eens zo belangrijk. *Waar*

Wat wel belangrijk is, is de vraag: Wie zegt het, en ~~wanneer~~ *wanneer* en hoe.

lezen A De kleine profeet Zacharia spreekt de gemeente toe; het is de tijd vlak na de ballingschap en het volk is begonnen met de herbouw van de tempel. Je zou kunnen zeggen: Het is een tijd van wederopbouw. Zoals in Europa na de grote oorlog. En regelmatig overvalt de mensen grote moedeloosheid. De herbouw van het land en van de tempel; de mensen hebben het gevoel: Het zal nooit weer wat worden. Dit gaat ons boven de macht.

Het is in deze situatie dat Zacharia de mensen deelgenoot maakt van maar liefst 8 visioenen die hij heeft gehad. 8 visioenen in de nacht. Geen wonder dat de profeet zo vermoeid is dat hij bij het 5e visioen door de engel van God gewekt moet worden uit de slaap.

In een tijd van wederopbouw en moedeloosheid, met het gevoel 'het zal nooit meer wat worden' spreekt de profeet over visioenen van licht en toekomst. De moedeloosheid mag het niet winnen van de kracht van het leven.

Zacharia is in die zin ook pastoraal, dat hij de mensen wil bevrijden van de trauma's van de ballingschap. Oorlogstrauma's worden verwerkt, doordat mensen gewezen wordt op hun eigen innerlijke kracht en op de kosmische kracht van God.

H.

hier A Het gaat de profeet Zacharia om een nieuw begin. Zoals het ook de engel in Lukas gaat om een nieuw begin.

Hier worden niet alleen lichtpuntjes gezocht en aangereikt, hier wordt een nieuw begin gemaakt.

Wk B

HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN. Het hangt er ook vanaf wie het zegt.

Zacharia is niet de eerste de beste. Hij werd op zeer jonge leeftijd geroepen tot profeet en hij zou in de jaren daarna het hoofd worden van een invloedrijke priesterlijke familie.

Zacharia heeft gezag en aanzien, de mensen geloven hem op zijn woord. Maar hoe meer aanzien des te meer verantwoordelijkheid je op je schouders draagt. En die verantwoordelijkheid laat Zacharia zien, door open en eerlijk te vertellen van zijn visioenen.

Het hangt ervan af wie het zegt: Als Zacharia zegt: Het zal altijd licht zijn, dan zien de mensen, dat hij dat in een visioen heeft gezien, en dat hij het ook zelf gelooft. Hij is betrouwbaar. En wie betrouwbaar is, die heeft recht van spreken, en wie betrouwbaar is zal geloofd worden.

Hoe C

HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN Het hangt er ook vanaf hoe het wordt gezegd.

Niet in een intiem persoonlijk gesprek, maar in de gemeente.

In een pastoraal gesprek helpt het niet om lichtpuntjes aan te dragen, maar wanneer de gemeente bij elkaar is dan zijn het allemaal lichtpuntjes in ons midden. In de gemeente gebruiken we grote woorden en gebaren, zoeken we de overdrijving, om elkaar te bemoedigen. In de kerk zeggen we: Alles zal goed komen.

Zacharia spreekt niet tegen het individu, maar hij spreekt de gemeenschap aan. En hij spreekt de gemeenschap aan op haar gemeenschap. Niemand staat er alleen voor. De onderlinge liefde, de hulp aan de naaste, de welwillendheid, dat alles vormt een positieve gemeenschap; en dan kan het zomer zijn, als de winter nog moet beginnen.

Zo kunnen mensen zich voelen in de gemeente; als je van binnen koud bent van verdriet, of angstig en onzeker, dan kun je je warmen aan de gemeenschap, dan doorbreek je even het gevoel, dat je het allemaal alleen moet oplossen.

HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN. Dat zeggen wij tegen elkaar.

Want die het zegt is betrouwbaar.

Hier wordt een nieuwe begin gemaakt.

En: Je staat er niet alleen voor!

Maar we zullen nu nog een laag aanboren in de kleine profeten. Want wij kunnen elkaar wijzen op saamhorigheid en betrouwbaarheid en een nieuw begin, maar er is nog een diepere overtuiging in Zacharia.

Zoals hij de visioenen ontvangt en ondergaat, in de nacht, zo gelooft de profeet dat het uiteindelijk licht van buiten, van de andere kant zal komen. Het geloof is niet alleen maar het zoeken naar het licht in onszelf en in onze gemeenschap. Nee, het definitieve heil zal komen van de overkant, van de Eeuwige zelf. Zo beleeft Israël haar God als de Eeuwige, de Andere. En zoals regen en dauw, zo zal zijn heil over deze wereld komen.

"De Here mijn God zal komen, alle heiligen met Hem" zegt Zacharia. "Het zal één dag zijn en de avond zal licht zijn".

En dat het heil van God komt, dat proberen we te geloven, en we zeggen tegen elkaar: God is betrouwbaar, Hij maakt steeds een nieuw begin, Hij is onze Redder.

Een belijdenis spreken we uit, in alle bescheidenheid, over de God van Israël.

Een geloofsbelijdenis die echter niet zonder gevolgen kan blijven.

Als je gelooft en belijdt dat God de bron van het heil is, dan zul je naar lichaam en geest een bewogen mens moeten zijn of worden.

De naam Zacharia betekent: De Heer denkt aan mij.

Als je goed tot je laat doordringen dat God aan je denkt, dan is dat zeer ontroerend.

Dan wordt je al bewogen door Gods liefde en aandacht.

Een bewogen mens te worden, door God aangeraakt, zo nu en dan, aangeraakt in je ziel, een bewogen mens is een nieuw mens. Een bewogen mens is een mens met een diep verlangen naar heelheid, een diep verlangen naar zomer en naar licht.

Een bewogen mens die uitzielt naar hulp en heil van de overkant.

Bewogen mensen, die ontroerd raken bij wat anderen vertellen en meemaken.

Bewogen mensen, die niet zoeken naar de Waarheid, maar eruit leven.

Bewogen mensen op weg naar het feest van de geboorte.

We voelen vandaag de opwinding die er moet zijn geweest bij de toehoorders van de kleine profeet Zacharia. Dat ze nieuwe moed vatten. Dat ze de herbouw van de temple weer zien zitten, dat ze hun leven weer zien zitten. De mensen zullen opgetild zijn door de visioenen van Zacharia, want deze 8 visioenen vormen de aankondiging van de messias.

Vandaag proberen we ook de blijdschap te voelen van Zacharias en Elisabeth, die een feest der geboorte te wachten staan. Hun kind, Johannes, zal de voorbode van de messias zijn. Die messias die een van ons is, maar die toch geheel van de overkant komt. Het Woord dat Vlees geworden is.

En deze blijdschap moet bezit van ons nemen, zodat we bewogen mensen zijn, ook in de vreugde van het leven.

HET ZAL ALTIJD LICHT ZIJN. Dit visioen is al een samenvatting van Kerst en Pasen. Dat het altijd licht zal zijn is een woord van heil van de overkant. En in onze traditie is Jezus daarvan het centrum, het centrum van het heil. Hij is het Woord dat Vlees geworden is. Hij zoekt geen lichtpuntjes maar Hij is het licht voor de mensen. Hij zet ons in beweging.

Het is allemaal positief nieuws vandaag: Geen goedkope troost, maar een betrouwbaar getuigenis van de kleine profeet, een bericht van een engel van God. Nieuwe kansen, en we staan er niet alleen voor. Een uitdaging moet het voor ons zijn, om in die grote beweging naar Gods rijk mee te gaan. Mensen die nooit hopeloos zijn, maar kinderen van het licht.

Maar gaandeweg zullen we in Advent ook het dilemma onder ogen moeten zien. het dilemma van de afwezigheid van Jezus, het dilemma van het feit dat zijn werk verleden tijd is. Gisteren las ik een uitspraak van de dichter Willem Barnard. Hij zegt: Het woord is vlees geworden, maar eigenlijk is daarna het vlees weer woord geworden. Jezus is niet onder ons, maar Hij is te vinden in zijn woord, in de heilige schrift.

En, zo zegt Barnard, wij moeten niet willen proberen om achter dat woord weer het vlees te ontdekken. Wij moeten niet de onderste historische steen boven willen hebben. Wij moeten niet de laatste theologische betekenis van Jezus van Nazareth te boek willen krijgen.

Als het de Allerhoogste behaagt om gevonden te worden in zijn Woord, dan zij dat zo. Dan zullen we in heilig respect dat Woord ter hand nemen en aan elkaar doorgeven. Zoals Zacharia de visioenen van het heil aan de mensen door geeft.

*En in dat Woord horen wij van de beoefening van God met ons.
Een groot geschenk. Er liggen nieuwe kansen voor ons.
Amen.*